

TOP Plusz előrehaladása

Oláh Gábor

Miniszterelnökség

Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért

Felelős Helyettes Államtitkár

2023.03.29. Békéscsaba

2022. december 22-én az Európai Bizottság elfogadta a TOP Pluszt, megkezdődik a program uniós rendelet szerinti végrehajtása.

Tagállami felelősségre a program végrehajtása már elkezdődött:

- területi szereplő vármegyék, Békés vármegye is 2021-ben elfogadta előzetes Integrált Területi Programját, Kormány jóváhagyta
- 2021. október-decemberben 13 felhívás jelent meg 1 000 Mrd Ft keretösszeggel (TOP Plusz országos keretösszege 350Ft/EUR árfolyamon 1 837 Mrd Ft)
- 2022 év során a beérkezett projektek döntése is jellemzően megtörtént.
- 2023-ban elfogadott OP szöveg szerint megtörténik az ITP elfogadása, módosítása

Tárgyalások során új feltételek jelentek meg, esetenként felhívásokban és támogatott projektekből is át kell vezetni:

- Megyei források 10%-a LHH járásban kell hasznosuljon (köznevelési, eü. és szoc. alapsz. legalább 15%-a)
- 4 és 5 számjegyű utak kedvezményezett járáson belül vagy fenntartható várostérségben támogathatók
- Deszegregációs elvárás szocrehab esetén!
- Energetika VNT+VT feltételrendszer (nem kedvezményezett járások 5000 fő feletti városait érinti)
- TOP Plusz 1. prioritás megbontásra került 1. és 6. prioritásokra
- Indikátorok száma növekedett, támogatott projekteknél is vállalást kell ezekre tenni.
- Százalékos, tematikus allokáció-elvárások kerültek rögzítésre, pl.: szoc. városrehab megyei forrás legalább 1,5%-a, zöld és kék infra legalább 11%-a.

⇒ Előnyben kell részesíteni az LHH járások és a feltételekhez, indikátorvállalásokhoz hozzájáruló projekteket további források felhasználásakor!

⇒ Az elfogadott OP szövege szerint a már támogatott projektek átvilágítására is sor kerülhet, uniós elszámolhatóságukhoz szükségessé válhat további feltételek teljesítése,

⇒ Különösen fontos az Alapjogi Chartának való megfelelés a projektmegvalósítás végéig!

Új felhívások megjelenéséhez ITP és Éves Fejlesztési Keret módosítása és Kormány általi elfogadása szükséges, ami 2023. május/júniustól várható. Megjelenés előtt vármegye általi véleményezés és társadalmazás történik.

2023. I. félévben

Felhívások a vármegye települései részére:

- TOP_Plusz-3.1.3-23 Helyi humán fejlesztések	1,7 Mrd Ft
- TOP_Plusz-3.3.3-23 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	4,2 Mrd Ft
- TOP_Plusz-6.1.4-23 Aktív turizmus fejlesztése	3,2 Mrd Ft

Felhívások a Fenntartható Városfejlesztésben részt vevő várostárségek részére:

- TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztése	11,2 Mrd Ft
- TOP_Plusz-3.2.1-23 Fenntartható humán fejlesztések	2,4 Mrd Ft
- TOP_Plusz-3.4.1-23 Fenntartható humán infrastruktúra	3,7 Mrd Ft
- TOP_Plusz-6.2.1-23 Fenntartható versenyképes városfejlesztés	2,4 Mrd Ft

2023. II. félévben

- TOP_Plusz-1.1.1-23 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás
- (TOP_Plusz-2.1.3-23 (és TOP_Plusz-2.1.4-23) – Energetika KOMBI felhívás)
- Deszegregációs felhívás (Békés megye egyelőre forrással nem tervezi)

TOP_Plusz-1.1.1-23 Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

Tervezett fő beavatkozások, pl.:

- vármegyei / települési klímastratégia készítése;
- klímastratégia megvalósítását támogató klímasemleges akcióterv kidolgozása;
- zöld átállás támogatása, vármegyei zöld finanszírozási keretrendszer kidolgozása;
- karbonleltár készítése;
- tudásbázis kialakítása (energetikai fejlesztések eredményei), adatbázis képzése;
- környezeti monitoring rendszer működtetése;
- szemléletformáló akciók, települések számára képzések a körforgásos gazdaságra, a hulladékképződés csökkentésre, hulladékhasznosításra, közlekedésre.

Kizárólag a vármegyei klímastratégiákhoz illeszkedő tevékenységek megvalósítása támogatható, és vármegyei által vezetett megyei szintű kiemelt projekt várható, amihez települések csatlakozhatnak.

Tervezett megjelenés: 2023 II. félév

TOP_Plusz-2.1.3-23 (és TOP_Plusz-2.1.4-23) – Energetika KOMBI felhívás

Támogatást igénylők köre:

Helyi önkormányzatok és intézményeik, önkormányzati gazdasági szervezetek.

Vissza nem térítendő támogatás (VNT) és kombinált finanszírozás bevezetése az Operatív Program alapján

- 1. VNT** Kizárólag a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járásokban, FVS városokban/várostérségekben, vagy az 5000 fő alatti településeken megvalósuló fejlesztések esetében lehetséges energiahatékonyság és fotovoltaikus megújuló beruházások esetén.
- Más földrajzi területeken csak **visszatérítendő (VT)** vagy **kombinált (VT+VNT) támogatás lehetséges**. Kivétel a megújuló alapú fejlesztési elemek (ide nem értve a fotovoltaikus fejlesztéseket), ahol a VNT támogatás is igénybe vehető. A pénzügyi eszköz alapú konstrukciók kidolgozása elkezdődött, a felhívások megjelenése 2023. évben várható.

(Békéscsaba és Gyula járása érintett!)

Várható megjelenés: 2023 II. félév

TOP_Plusz-3.1.3-23 Helyi humán fejlesztések (ESZA+)

Támogatást igénylők köre:

- Kiemelt (támogatást igénylő: **vármegyei önkormányzat**) és standard (támogatást igénylő: **települési önkormányzat**) eljárásrendű alkonstrukció meghirdetése is tervezett.
- Konzorciumi partnerként széles támogatást igénylő kör vonható be, pl.: civil szervezetek, egyházak, nonprofit szervezetek, térségi fejlesztési tanács, sportegyesület, egyéb sportszövetség, közalapítvány, többségi önkormányzati tulajdonú vállalkozások, kamara, önkormányzati/központi költségvetési szerv stb.

Főbb elvárások:

- **Vármegyei Esélyteremtő Paktumokhoz (VEP) illeszkedő tevékenységek megvalósítása támogatható**
- **Projekt munkacsoport létrehozása szükséges**, melynek tagjai igazoltan részt vesznek a projekt előkészítésében, tevékenységükkel támogatják, segítik a megvalósítást. Tagjai: támogatást igénylő, konzorciumi partnerek, egyéb, projekt keretében együttműködő intézmények, szervezetek (pl.: kulturális, szociális, köznevelési, ifjúsági intézmények, civil és egyházi szervezetek, Egészségfejlesztési Irodák, stb.).
- **Felhívás célcsoportja = hátrányos helyzetű csoportok: a VEP-ben megjelöltek**, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (2) bekezdésében nevesített csoportok: kiemelten a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportja.

TOP_Plusz-3.1.3-23 Helyi humán fejlesztések

Önállóan támogatható tevékenységek:

- A. Meglévő Szolgáltatási Út Térkép, VEP felülvizsgálata és módosítása, új dokumentumok kidolgozása a Vármegyei Felzárkózási Fórumok által
- B. VEP vármegyei szolgáltatáshiányokra válaszoló intézkedéseinek megvalósítását támogató tevékenységek:
- Szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz kapcsolódó szemléletformálás
 - Közösségi programok a hátrányos helyzetű csoportokat érintően a társadalmi befogadás, társadalmi kohézió és identitás, munkaerő-piaci kompetenciák, együttműködés erősítésére
 - Szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, összehangolása
 - Egészségfejlesztés és egészségügyi prevenciós programok szervezése, a programokra való eljutás segítése

Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek:

- Bűnmegelőzést és közbiztonság javítását segítő programok megvalósítása
- Kerékpáros közlekedést népszerűsítő és/vagy közlekedésbiztonsági célú szemléletformáló tevékenységek megvalósítása hátrányos helyzetű csoportok, elsősorban gyermekek számára
- Támogatható tevékenységek megvalósításához szükséges és indokolt eszközbeszerzések

Tervezett megjelenés: 2023 május

TOP_Plusz-3.3.3-23 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése

Felhívás célja:

- Állami és nem állami fenntartású köznevelési intézmények esetében a valós, helyi igényekre alapozott infrastrukturális fejlesztése, valamint az érintett intézmények hatékony pedagógiai eszközrendszerét, módszertani megújulását támogató, minőségi neveléshez-oktatáshoz illeszkedő funkcionális egységek, feladatellátási helyek kialakítása, korszerűsítése, biztosítva a minőségi oktatáshoz, neveléshez való egyenlő hozzáférést.

Ki nyújthat be támogatási kérelmet?

- **Alap és középfokú köznevelési intézmények, illetve kollégiumok fenntartói (FVS városokban az önkormányzat pályázik eljárásrend miatt)**
- Kizárólag konzorciumi partnerként: a projektelőkészítés, projektmenedzsment, közbeszerzés, műszaki ellenőr és/vagy kötelezően előírt nyilvánosság biztosítása tevékenységek megvalósítására igény és szakmai/pénzügyi indoklás esetén a helyi önkormányzatok/hivataluk/nonprofit szervezeteik.

FONTOS: Magán köznevelési intézmények nem támogathatóak.

Támogatható tevékenységek

- Köznevelési intézmények felújítása, korszerűsítése, átalakítása, bővítése, többfunkcióssá tétele, műszaki színvonalának emelése, energiakorszerűsítése és kapcsolódó eszközbeszerzés.

Elszámolhatóság

- Az állami fenntartású köznevelési intézmények kerete: minimum 90%
- 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások: minimum 15%

TOP_Plusz-3.3.3-23 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése

Fontosabb műszaki, szakmai elvárások

- Csak olyan alap- és középfokú köznevelési intézmény infrastrukturális fejlesztése támogatható, mely intézményben **kapcsolódó ESZA+/RRF fejlesztés is megvalósul.**
- Nem támogatható az az intézmény, mely nem vállalja a **befogadó-elvű nevelési gyakorlat megvalósítását**, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, valamint a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű (SNI), vagy a hátrányos helyzetű gyermekek integrált/integrációs nevelését, kivéve a kizárólag gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelést ellátó feladatellátási helyek fejlesztésekor.
- Kötelező a „Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, illetve sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelését-oktatását, fejlesztését segítő csoportszoba kialakítása, vagy meglévő helyiség felújítása” tevékenység megvalósítása.
- A pedagógiai szakszolgálatok fejlesztését intézményi szinten, egységes módon szükséges tervezni. **A szakszolgálat megyei jogú város területén kívül eső telephelyeinek a fejlesztési forrásigényét is a székhely szerint illetékes,** a fenntartható városfejlesztési eszközben részt vevő város forrásai terhére kell megtervezni.
- Előnyt jelent, ha a fejlesztendő intézmény esetében a tanulói létszám az elmúlt 5 évben nem csökkent a támogatásban érintett vármegye demográfiai trendjeit meghaladó mértékben.
- Előnyt jelent, ha a fejlesztés által érintett intézmény/feladatellátási hely a 290/2014. (XI. 26) Kormányrendelet szerinti fejlesztendő járás területén van és/vagy a fejlesztés megvalósításával érintett feladatellátási hely a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen és/vagy jelentős munkanélküliséggel sújtott településen található.
- Előnyt jelent, ha a támogatási kérelemben megjelölt intézmény a 2014-2020-as programozási időszakban nem részesült infrastrukturális fejlesztést támogató hazai, vagy európai uniós támogatásban.

Tervezett megjelenés: 2023 május

TOP_Plusz-6.1.4-23 Aktív turizmus fejlesztése

Támogatást igénylők köre széleskörű, támogatható tevékenységtől függően:

- Alapító okirat szerint aktív turizmussal is foglalkozó szövetségek (GFO 516, 517) és egyéb, alapító okirat szerint aktív turizmussal is foglalkozó egyesületek (GFO 529, 521)
- Országos sportági szakszövetségek közül Magyar Kajak-Kenu Szövetség (GFO: 515) Magyar Kerékpáros Szövetség (GFO: 515) Magyar Vitorlás Szövetség (GFO 515), Magyar Sí Szövetség (GFO 515)
- Jogszabály szerint az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelésért felelős szervek: nemzeti park igazgatóságok (GFO 312)
- Helyi önkormányzatok (GFO 321) és társulásaik (GFO 327) és többségi tulajdonú gazdasági társaságaik (GFO 11, 57),
- Állami tulajdonú, aktív turizmussal foglalkozó nonprofit gazdasági társaságok (GFO: 572, 573)
- Geoparkokat működtető, többségében állami vagy önkormányzati tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok (GFO: 572) és civil szervezetek (GFO: 529)
- Natúrparkokat működtető, többségében állami vagy önkormányzati tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok (GFO: 572) és civil szervezetek (GFO: 529)
- Többségében állami tulajdonú erdőgazdaságok (GFO 113,114);
- MÁV Zrt., MÁV-Start Zrt., GYSEV Zrt.
- Kisvasutakat üzemeltető civil szervezetek és alapítványok (GFO 517, 521, 529, GFO 563, 565, 569)
- Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ Nonprofit Kft. (GFO 572)

Önállóan nem, konzorciumi partnerként:

- Térségi fejlesztési tanács (GFO 362)
- Egyházi jogi személyek (GFO 55);
- Európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC) – (GFO144)
- Önkormányzati hivatal (kötségvetési szerv) (GFO 325)
- Országos Vízügyi Főigazgatóság és regionális vízügyi igazgatóságok
- A megyei Integrált Területi Programokban meghatározott azon városok és várostérségek önkormányzatai (GFO 321), illetve azok többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságai (GFO 11, 57), amelyek a Fenntartható Városfejlesztés) keretében jogosultak támogatási kérelmet benyújtani.
- A megvalósítás fő helyszíne nem lehet a megyei Integrált Területi Programokban meghatározott azon városok és várostérségek közigazgatási területe, amelyek a Fenntartható Városfejlesztési eszköz keretében jogosultak támogatási kérelmet benyújtani a TOP_Plusz-1.3-2-21 felhívás keretében.

TOP_Plusz-6.1.4-23 Aktív turizmus fejlesztése

Támogatható főtevékenységek:

- A. Aktív turisztikai hálózatok fejlesztése
- B. Országos jelentőségű, egyedi aktív- és ökoturisztikai fejlesztések (ún. zászlóshajó projektek), melyek legalább 700 millió Ft támogatásból valósulnak meg
- C. Nemzeti parkok, többségi állami tulajdonú erdőgazdaságok, natúrparkok, geoparkok komplex ökoturisztikai infrastrukturális fejlesztései
- D. Állami tulajdonú kisvasutak, erdei vasutak (kizárólag keskeny nyomtávú) turisztikai infrastruktúrájának fejlesztése
- E. Példaértékű aktív- és ökoturisztikai beruházások és kapcsolódó egységes aktív- és ökoturisztikai szolgáltatásfejlesztés

TOP_Plusz-6.1.4-23 Aktív turizmus fejlesztése

Aktív turizmus fejlesztési elveinek való megfelelés, fő elvárások:

- Reális piacelemzésen alapulnak; egyértelműen azonosított célcsoport(ok) igényeinek megfelelően kerülnek kialakításra;
- Hosszú távon fenntarthatók;
- A természetvédelem és a környezeti fenntarthatóság szempontjai mentén valósulnak meg;
- A tömegturizmus helyett a szelíd turizmust szolgálják: jelentős mennyiségű turista egy helyre történő irányítása helyett a projektek célja a látogatók időbeli és térbeli koncentrációjának arányos eloszlásának biztosítása (B tevékenység esetén nem releváns)
- A természet megóvására ösztönöznek; minimalizálják a turisták negatív környezeti hatásait
- Hozzájárulnak a természet és helyi értékek megőrzéséhez
- Figyelembe veszik a helyi adottságokat, a helyi közösség által is támogatottak, számukra előnyösek
- A létrejövő szolgáltatások kidolgozásakor figyelembe veszik és bevonják a helyi szolgáltatók termékeit, szolgáltatásait

Energiahatékonysági és a megújuló energiafelhasználás bővítése szempontok érvényesítése Akadálymentesítés

Tervezett megjelenés: 2023 május